

KAMPEN SKÆRPES

Mik fortæller:

I november 1944 har Petter fået en forbindelse til Riffelsyndikatet – en fin mand, der reparerede vore våben. En dag sagde han til Petter, at man skulle levere 6 stk 20 mm maskinkanoner, men de skulle først prøveskydes på Mosedefortet. Vi fik nøjagtig tid og sted for transporten. Nogle dage senere blev Petter og Mik samlet op og stoppet ind bag i en lille varevogn, hvor der var fem mand. I rasende fart gik det derudad, og et stykke ude ad Køgevejen råbte de fra førersædet:

– Nu kommer lastvognen. Er I klar? Vores vogn skar ind foran lastvognen, som stoppede – ingen problemer, det var danske arbejdere, og hurtigt blev vognen kørt væk. Fem minutter senere lød det igen fra forsædet:

– Nu kommer tyskerne, er I klar? Vognen startede, og med fuldt drøn skar vi ind foran tyskerne. Vi blev kastet rundt, men holdt godt fast, og inden vores vogn var stoppet, var bagdøren på vid gab og alle sprang ud. Mik landede på røven og sad straks skydeklar med maskinpistolen, fortæller Mik videre:

– Jeg tror, tyskerne opfattede os som professionelle kommandosoldater, vi må have set hårde ud. De var skræmte, for de kom hurtigt ud med hænderne strakt til himmels. Vi tog låsestykkerne til kanonerne og nøglerne til bilen, og så sagde vi til dem: »Når I nu har været så flinke, kan I finde nøglerne nede på tanken dér, det vil være synd at lade jer gå hjem«.

Maskinkanonerne blev i første omgang gemt på en tankstation ved Grøndals Parkvej. Senere havnede de i garagen hos Lille Svends onkel lige ved Vanløse Station. Men naboerne – en led kælling og hendes søn – havde set os bære dem ind, og de stak os. Tyskerne splittede huset ad, smadrede det og tog alt, og det var meget, bl.a. en hel del fra Hærens Våbenarsenal.

Onklen slap til Sverige. Men det var værre med en anden af hans onkler, som havde en forretning på Østerbro. Han sad på Shellhuset, da det blev bombet, og begik selvmord ved at springe ud fra femte sal. Brandt spurgte nogle dage senere Lille Svend:

– Hvad vil du dog med de kanoner?

Det havde vi allerede snakket frem og tilbage om. Jeg havde tigget mig til én af dem. Med stor begejstring hørte Lille Svend om mine planer, nemlig at spænde en kanon fast på ladet af en lastbil med presenning. Den skulle så parkeres ude på Amager i nærheden af Marinens flyvestation og vente på, at en af de kæmpestore tyske flyvebåde skulle passere. De blev kaldt »Anders And«.

Det påstås, at der i Danmark arbejdede 15.000 stikkere for tyskerne. Der må have været noget om det, for overalt i København blev der i de dage snakket om 20-mm ammunition, og den sorte børs bugnede med fristende tilbud, men vi var ikke så dumme at hoppe på den limpind.

I øvrigt var vi fattige som kirkerotter og havde ikke meget at handle med. Men der var det minus, at en vigtig del til kanonerne manglede, så de kunne ikke skyde.

Jeg bad min far, som i flere år havde arbejdet med maskinkanoner for Søartilleriet på Orlogsværftet, om at kigge på dem. Først ville han ikke, det var da helt meningsløst spild af tid, mente han.

Vi fortalte ham om vore planer med hensyn til Anders And og sagde, hvor svært det efterhånden var at komme til vagtstuerne, så der ville de være fantastisk gode.

– Kan du få dem til at virke, kan du få én af dem, sagde Lille Svend ædelmodigt.

Far var leder af et kompagni militære ventegrupper inden for Ampa (Amager Partisanerne) og blev nu meget interesseret. Efter i nogen tid at have arbejdet ihærdigt på sagen meldte far tilbage, at han ikke kunne finde reservedele, og at han ikke selv kunne fremstille stumperne.

Lille Svend mente, at vi så måtte kunne bytte os til noget. Nogen tid senere havde han fået aftalt et møde med nogle ”rigtige” frihedskæmpere i Hellerup og bad mig gå med til mødet og levere folk til at dække os.

KRÆMMERE TIL MØDE MED FRIHEDSKÆMPERE

Vi ringede på i en kæmpevilla. Heden fra centralvarmen bølgede os i møde, og indenfor var der nærmest et lyshav – ikke de få 15 watt sparepærer, vi var vant til. I en stue, stor som en balsal bølgede røgen fra flere fornemme herrer.

Tobakken lugtede anderledes, de røg ikke dansk tobak eller tørrede æbleblade, som vi gjorde. – Sid ned.

De betragtede os vurderende og kunne ikke skjule, at vi to drenge, dårligt klædte som vi var, just ikke imponerede dem. De snakkede, knevren stod ikke stille et sekund, de havde enormt travlt, og de efterlod os ikke i tvivl om, at vi var i hovedkvarteret for frihedskampen. Disse herrer var af vital betydning for vort fædrelands fremtid. Vi holdt som sædvanlig kæft. De troede ikke rigtig på, at vi havde 6 stk. 20-mm'ere, men da vi gav dem nogle detailoplysninger og tilbød dem at se én, var de overbeviste.

– Hvorfor vil I bytte dem?

Lille Svend kom med en søforklaring og en opremsning af, hvad vi manglede. Enhver tvivl var hermed borte hos herrerne, og de var overbeviste om, at de havde mødt eksperten. Plastisk stof PE 02 og 808 (marcipan), Cordtex, primere, tændsatser og 9-mm ammunition, bazookaer, rekylgeværer og maskinpistoler.

Snakken går, og jeg fritter dem:

– Med alt det, I foretager jer, må I da have nogle bazookaer?

De svarede ikke, men nu fik vi en af deres største aktioner beskrevet i detaljer. En af dem havde gået alene hele vejen fra Rådhuspladsen til Kongens Nytorv med en pistol gemt i en konditoræske. Stolt kiggede han rundt i kredsen for at få bifald. Vi lagde sandelig heller ikke skjul på, at vi var dybt imponeret over disse heltegerninger. Lille Svend var ved at være godt træt af alt dette fis: – Godt, siger han, vi har en dækning hængende på vejen, det er koldt, og de kan ikke blomstre ret meget længere, lad os komme til sagen!

– En dækning, spørger de forbløffede, stoler I ikke på os? – Nej, siger den Lille, vi kender jer jo ikke, derfor sikrer vi os altid.

Godtroenhed dør man af, og døde sabotører slår ikke tyskere ihjel, hvad har I at bytte med?

De havde nogle af Hærens 89'geværer, sikkert et udmærket gevær – det gevær, som Hæren skulle have brugt mod tyskerne. Men det var ubrugeligt for os, for med en længde på ca. halvanden meter kunne det ikke skjules under tøjet.

Vi ville have bazookaer, og havde de haft nogen, havde de givet vis pralet tomhjernet med det også. Mødet sluttede lige så resultatløst som disse verdensmænds indsats for fædrelandet.

FIAT BLEV BULET FLERE GANGE

Uden nogen form for problemer bulede vi Fiat på Islands Brygge to eller tre gange. Men vi havde en frygtelig mangel på de mest almindelige ting. Sprængstof havde vi for lidt af, Cordtex eller tændsnor, som det også kaldes, havde vi ikke set i umindelige tider. Men værst var det dog, at de tændsatser, som man sætter i luntens ene ende, havde vi ikke. Derfor sad jeg – inden vi drog ud på aktionerne – og snittede svovl af tændstikker. Svovlet puttede jeg så ind i lunterne, men ofte var det drysset ud igen efter en bumpetur på cykel igennem byen.

Stormtændstikker var en mangelvare, så det var et gedemærked, når vi en kold vintermorgen med forfrosne, valne fingre og i blæsevejr kæmpede for at få tændt lunterne. På min vej rundt på Fiat-fabrikken for at checke, mødte jeg en af vore til tider lidt for kvikke fyre, Torben, som havde fået fat i direktøren og var overbevist om, at denne havde gemt en skyder ét eller andet sted.

Direktøren var en lille blegfed italiener med håret drivende af salatolie. Torben ville have det jern, og da jeg altid har opfattet Torben som en noget reaktionær fremmedhader, tror jeg, at han alt i alt havde været noget kontant i sin omgang med direktøren.

Denne rystede som et espeløv, holdt hænderne bedende frem for sig, så jeg måtte trøste ham lidt og jagede ham derefter ud til arbejderne, der stod på række i gården.

– Skal vi ikke lukke døren til pengeskabet? spurgte direktøren.

– Nej, det kan bare ryge sammen med alt det andet lort.

Nu så mange år efter krigen undrer det mig stadig, at ingen af os, i al vor nød og fattigdom tænkte på at berige os.

I dag synes jeg godt nok med alt det svindel og humbug, jeg har oplevet i et langt liv, at vi var himmelråbende hæderlige.

Biler var blevet skubbet sammen, og i midten var anbragt tromler med benzin. Tre ladninger var anbragt og kilet fast, så godt vi nu kunne, for at de ikke skulle blæse væk. Den ene gang, husker jeg, at vi var tre om at tænde.

Mine og Torbens lunter tændte øjeblikkeligt, men kammeraten fumlede, tændstikkerne knækkede, han tabte dem, og pludselig så jeg ind i hans desperate øjne og råbte:

– Løb for helvede!

– Hele tiden talte jeg, så jeg vidste nøjagtigt, hvor mange sekunder der var tilbage. En lunte brænder med 1 cm i sekundet og trækker ligesom en hale af ild efter sig. I vintermørke lyser den meget kraftigt op med en fosforgul og blålig flamme. Man bliver meget nemt paralyseret, man stivner og går pludselig helt i stå. Ud af øjenkrogene holdt jeg hele tiden øje med de andre lunter, medens jeg støt talte »en bajer, to bajere« osv.

Så tændte de sidste lunter, og så var det ved at være sidste udkald. Fanden tog ved mig, og da jeg nåede porten, vidste jeg, at nu bragede det. Jeg kastede mig vandret og skrigende frem med åben mund – for ikke at blive døv – lufttrykket bar mig igennem hele porten, næsten helt ud på gaden. Lille Svend dukkede op og halede mig ind bag muren, hvor han havde søgt dækning. Den næste brager, men han ænsede det ikke.

– Er du kommet noget til, John?

Jeg hoppede lidt og svingede med armene.

– Frisk som en nyfødt, sagde jeg. Vi grinede, så kom det sidste brag – og så smuttede vi.

– Tror du, man kan være tættere på? Spurgte jeg.

– Det må du spørge dem om, der har prøvet, men de bliver svære at finde. Jeg tror, de ligger tre alen under jorden, sagde han.

RØDE KORS-AMBULANCER

Beretningen efter en af disse aktioner mod et bilværksted kunne vi læse om i næste dags aviser. Her stod, at fæle terrorister havde sprængt ambulancer med Røde Kors-mærker i luften, og man

havde derved overtrådt Genèvekonventionen. På næste møde med Brandt henvendte han sig direkte til mig og gav mig en lodret ski-deballe, til trods for at Lille Svend stod lige ved siden af og små-grinede. Brandt var jo ikke en hr. hvem-som-helst, han var dybt respekteret og i høj grad beundret.

Jeg følte, det var uretfærdigt. Hvis nogen skulle have skidebal-len, måtte det være Lille Svend. Det var hans aktion. Men Lille Svend var Brandts kæledægge, så han kunne stort set gøre, som det passede ham – og det gjorde han.

– Tror du på, hvad de skriver i aviserne? spurgte jeg.

– Nej, selvfølgelig ikke, men han havde det nu også fra anden side. – I må da have set Røde Kors-mærkerne?

– Så du nogen, Lille Svend?

– Det havde han heller ikke, der var jo buldrende mørkt.

– Det er da ikke os, der har erklæret den totale krig. Det er da nazisterne, de har da selv bedt om det.

– Hvornår har nazisterne overholdt konventionerne? Har prøj-serne ikke ambulancer til at køre de sårede til lazaretterne, kre-perer der flere nazisvin, og så har de allierede færre at slås med ved fronterne – er det ikke det, det hele drejer sig om, nemlig at få slået så mange nazister ihjel som muligt?

– Er du færdig, John? Brandt skruede sig op og så vred ud.

– Nej, godt nok har jeg ikke læst konventionerne, men du skal kalde mig Mads, om det er tilladt at stille krigsmateriel og Røde Kors-materiel sammen – og forresten kunne de godt sørge for no-get lys, så man ikke famlede rundt i mørke, sagde jeg.

– Du skal rette dig efter dette her, John, du må ikke smadre mere Røde Kors-materiel.

Jeg gav ikke så let op:

– Hvis I skaffer os noget, der kan bruges, havde vi nemt kunne anbringe små ladninger på de rigtige biler, men vi har ikke Cord-tex, vi har ikke tændsatser. Jeg sidder og snitter svovl af tænd-stikker og stopper det i lunterne for at kunne tænde, vi har ikke engang stormtændstikker. Men det er vel nemmere at dele skide-baller ud end at skaffe varerne?

Er du klar over, at jeg fik en røvtur ud gennem porten, fordi vi ikke kunne få gang i lunterne? At jeg står her, er ikke din skyld.

Brandt forstod os kun alt for godt. Han havde lige skrevet sit »Jammersminde«, hvor han tiggede om at få noget at gøre godt med, men det vidste jeg jo ikke.

RIEDEL & LINDEGAARD

– John, kan du ikke gå med til et møde med Brandt og nogle andre folk? Det er givetvis noget meget stort, spurgte Lille Svend.

Mødet skulle foregå ude på Frederiksberg, vi troppede op og blev lukket ind i en stor lejlighed.

– Vil I ikke lægge frakkerne? Det var vi normalt ikke meget for, i lommerne lå vore »jern«, en slags livsforsikring. Brandt, som vi kendte, spurgte:

– Lille Svend, har du en dækning hængende?

– Ja! – Så kan I godt lægge frakkerne.

Det gjorde vi. Bumpene fra vor udrustning, pistoler og håndbomber, gjorde sit til, at de fremmede fattede betydningen af ordvekslingen. Nogle lidt ældre herrer i trediverne sad i halvmørke, man kunne kun skimte deres ansigter, men ordvekslingen mellem Brandt og Svend fik dem til at udveksle nogle ret sigende blikke. De fremmede førte ordet, og som sædvanlig holdt vi kæft.

Fabrikken Riedel & Lindegaard fik lidt for meget krudt med det resultat, at det halve Vesterbro frøs i flere uger, fordi ruderne røg.

Det drejede sig om en fabrik i Kingosgade, Riedel & Lindegaard.

– Kender I den? spugte Brandt. – Nej.

– Det er da mærkeligt, siger én af de fremmede.

– Det er nok fordi, der ikke er noget at komme efter. De har sandsynligvis ikke bevæbnede vagter, indvender jeg.

På ravjysk fik vi nu forklaret deres problemer. De bestod i, at lige så hurtigt de fik smadret et skiftespor i Jylland, lige så hurtigt reparererede DSB det. Reservedelene kaldes for hjertestykker, og de fremstilles på denne fabrik. Det er derfor af største vigtighed, at få sat fabrikken ud af drift.

– Hvor hurtigt kan I sprænge den? Spørger Brandt.

Det er umuligt at besvare, al den stund, vi ikke har den fornødne viden.

Igen pressede jyderne på, de prøvede på alle måder at overbevise os om vigtigheden af, at netop denne fabrik blev bulet. Jeg følte, de talte ned til os, og lidt surt spurgte jeg:

– Ved I, hvor mange hjertestykker DSB har på lager og hvor? Det hjælper jo ikke meget at smadre fabrikken, hvis de bare kan hente stumperne fra uudtømmelige lagre.

Brysk siger en af mændene: – Det tager vi os af, du skal kun tage dig af fabrikken, resten ordner vi.

Brandt gav til slut Lille Svend besked på at aflægge rapport på det sædvanlige mødested næste dag kl. 14. Vi skred, og Lille Svend sagde: – Ved du hvad, John, inden vi sender folkene hjem, kigger vi lige på fabrikken.

Vi listede rundt i mørket, kravlede op på plankeværker og kiggede ind. Stille som i graven, ingen vagter, ingen hunde. Bygningen vurderes; 40-50 kg Donarit må være sagen. Folkene fik besked på at være klar næste morgen kl. 6.30.

Jeg betroede Lille Svend, at jeg ikke havde noget sted at være for natten. Mit logi er røget, de tør ikke huse mig. I en lang periode havde tyskerne sprængt huse i luften, hvor man havde gemt modstandsfolk, og sendt beboerne i koncentrationslejre. Derfor var logier en mangelvare, og der var en overgang mange døre, der blev lukket med et »desværre, vi tør ikke«.

– Du kan sove hos mig, sagde den Lille. Gudskelov fyldte han ikke meget i sengen, og trods hans sylespidse albuer og knæ og en nådesløs kamp om dynen fik jeg da sovet. Allerede kl. 5 skramlede vækkeuret, og nu fik vi travlt.

Morgentoilette blev der ikke meget af, og morgenmaden måtte vi tænke os til. Først skulle vi i depotet for at hente våben og sprængstof og ikke mindst montere lunterne. Fire minutter passer sikkert. Detonatorerne blev klemt om lunterne med tænderne. En flatang havde været bedre, men den kunne vi ikke finde i mørket, hvor vi lå og rodede med en cykellygte.

Vi mødtes med folkene, Lille Svend uddelte rollerne og advarede meget kraftigt mod vagterne på radiofabrikken Allways, der lå på den anden side af gaden. Vagterne her var berygtede nazisvin af værste slags, der ved flere lejligheder havde skudt og dræbt sagesløse forbipasserende. Palle og jeg skulle sprænge.

Vore folk, Petters og min gruppe, sivede stille ind med arbejderne. Folkene var garvede og rutinerede, de havde prøvet det så mange gange, at ingen behøvede at holde lange foredrag. De samarbejdede perfekt, og inden længe var alle arbejdere og funktionærer samlet sammen.

I fabrikshallen var vi allerede begyndt at montere ladningerne. Jeg havde udvalgt en stor radialboremaskine og kørte den store borearm ned over papkassen med den monterede bombe for at hindre, at den blev blæst væk af den anden bombe, da vi jo ikke havde tændsnor (Cordtex).

Pludselig glider den tonstunge arm ned – pakken bliver klemt – pappet giver sig – i ét nu er jeg ude af kroppen – lyset tændes oppe over mig – jeg kniber mig i armen – du er i live...!

Jeg var helt overbevist om, at her slog jeg min godnatprut. Så råbte Palle: – John, har du set, det er ikke andet end et træskur? Vi giver den alt for meget.

Det var for sent, der var ikke tid til at montere bomberne om. Vi fik signal om at tænde, og i ventetiden havde Palle og jeg startet alle maskinerne. Arbejderne blev lukket ud, de havde fået besked på, at de skulle søge dækning, når der var gået et minut. Vi blandede os med arbejderne, og så opdagede jeg én af mine gamle skolekammerater blandt dem.

På hans øjne kunne jeg se, at han havde genkendt mig. Med Lille Svend løb jeg ned mod Vesterbrogade, og hele tiden talte jeg ned og råbte: – Så er det nu!

Vi sprang ind i en opgang, slog frakkekraverne op for at beskytte os mod splinter. Det bragede. Glas – hele ruder fra kælder til kvist trykkes og suges ud. I flere minutter hører man kun glasskårenes klirren mod gaden. Vi var overvældede og overraskede.

– Hold da helt kæft, John, du har igen givet den alt, alt for meget, nu får vi ballade igen. – Du kan sgu' da være ligeglad, det er altid mig, der får skideballerne. Men havde den fået for lidt, havde han vel også brokket sig over det.

– John, du må gå med til mødet med Brandt kl. 2, siger Lille Svend. – Nixen bixen, du er Brandts lille kæledægge, han siger med garanti ikke en pind til dig, siger jeg og griner.

Inden vi var gået ind på fabrikken, havde jeg opdaget, at mit ene snøreband var gået op. Jeg satte foden op på cyklens stang og opdagede til min skræk, at benet rystede som et espeløv. Umiddelbart tænkte jeg »du er blevet for gammel til det her, unge mand, du er blevet et nervevrag, det er vist på tide, at du holder op med denne sport«.

Jeg følte mig egentlig meget godt tilpas og forstod det ikke, men ved først givne lejlighed prøvede jeg igen at sætte benet op på samme måde, det rystede. Jeg bad Lille Svend gøre det samme, og hans ben rystede også. Det er et sundhedstegn, en naturlig refleks, der udløses i et bestemt nervecenter.

Næste gang jeg mødte den Lille, kunne jeg ikke skjule min nysgerrighed og pumpede løs. Han var også en drillepind, og grinende sagde han: – Brandt sagde ikke noget.

– Noget må han da have sagt?

– Nå ja, men kun, at hvis vi soldede sådan med stofferne, ville han nok være mindre gavmild ved næste uddeling.

– Du er fuld af løgn, sagde jeg. Men efterhånden kom han dog frem med, at bragene havde vækket vore kære venner fra Jylland. De var stået op og havde besigtiget vort morgenarbejde. Da de mødtes med Brandt, havde de ikke lagt skjul på, at de var vildt imponerede og givet udtryk for, at de ikke i deres vildeste fantasi

havde forestillet sig, at sådan nogle barnerumper havde kunnet være så hurtige og så effektive, de ville godt låne os. Brandt havde blot sagt: – I gjorde den samme fejl som tyskerne; I skuede hunden på hårene, og det skal man som bekendt ikke.

De stakkels mennesker i kvarteret måtte sætte pap, brædder og hvad de ellers kunne finde i de gabende tomme vinduesrammer og sætte sig til at vente på glarmesteren – og de måtte vente længe. Glas var en mangelvare, og folk frøs bitterligt. Det fik os ikke til føle skyld og undskylde.

Anklagerne skal rettes mod de politikere og officerer, som var skyld i den skæve våbenfordeling. Havde vi haft plastisk sprængstof og Cordtex, kunne vi med små, retningsbestemte ladninger, anbragt på de enkelte maskiner, med betydelig større effekt have sat dét i virksomheden ud af drift, som sagen drejede sig om, og sparet beboerne på Vesterbro for at sidde for »åbne« vinduer med våde tørv i kakkelovnen og fryse i en våd, klam vinters kulde.

Selv om jeg af krigens hverdag efterhånden var frataget enhver form for hæmninger, skrupler, moral, og hvad man som menneske ellers normalt er udstyret med, kunne jeg ikke dy mig for i den næste tid at prøve på at analysere den uventede virkning.

Resultatet af min »faglige« ekspertundersøgelse blev, at da fabrikken lå klemmt inde mellem to lange boligblokke, kunne lufttrykket og undertrykket ikke komme væk, derfor fik suget efter den første trykbølge dobbelt virkning, fordi den anden bombe gik næsten samtidigt og sparkede til trykket fra den første. Dermed accelererede trykket og efterlod et sug mange gange større, end vi var vant til.

Det er en hjemmestrikket forklaring, men jeg tror ikke, den er helt skæv. Min »ekspert«-viden stammede kun fra praktiske øvelser, hvor jeg prøvede mig frem. Jeg har aldrig fået vejledning eller teoretisk undervisning – hvem skulle give os den?

Vurderer jeg rigtigt? De, der havde den fornødne viden – de danske officerer – var enten på Østfronten eller sad som små lydige lam i musehullerne og lystrede blot ordren: »Du må ikke gå ind i modstandskampen«.

Dagen efter aktionen passede jeg min gamle skolekammerat op. Han var i smedelære og var ikke overrasket over at se mig.

Han blev heller ikke forknyt, da jeg betroede ham, at han skulle holde sin kæft om, at han havde set mig. – Selvfølgelig, tror du, jeg er helt dum?

Men sig mig, tror I virkelig, at I kan vinde krigen? – Nej, siger jeg, men hvis du og alle andre – ikke bare i Danmark – men i alle de besatte lande gør lidt, så kan vi forkorte og vinde krigen. Hver gang vi forkorter krigen blot med sekunder, sparer vi menneskeliv.

Ved du f.eks., at på Østfronten dræbes i gennemsnit én tysk soldat hvert syvende sekund?

Efter krigen mødte jeg ham igen, da jeg skulle fortælle ungtkommunister om sabotagen.

SABOTØRENS KOLDE HVERDAG

Snevejr – sjaap – slud – vinden hyler i tagskæggene – skomagerdreng og snefnug store som stegepander pisker gennem luften. En formiddag mødtes Lille Svend, Mik og jeg ved Kvæsthusbroen. Rystende af kulde stod jeg og hakkede tænder iført stor, sort militærfrakke med kraven op om ørerne og skihuen slået helt ned. Lige over for mig stod Mik i en tynd vindjakke. Han havde kun en ternet skjorte indenunder, og han havde ikke lynet eller knappet. Jeg kunne se ham helt ned til navlen, hvor snefnug efter snefnug landede og smeltede, han nærmest svedte.

Lille Svend så på mig og spurgte:

– Er du syg, John? – Nej! – Fryser du?

– Ja, for Fanden, mine støvler er fulde af vand.

– Jeg tog den ene støvle af og hev pjaskvåde aviser frem, hældte vand ud og stoppede tørre aviser i. Skistøvlerne havde jeg fået i konfirmationsgave i 1940, og da man ikke kunne få forsålet sine sko og støvler, var der ikke andet at gøre end at slå slidsøm under. Resultatet blev, at sålerne til sidst revnede og faktisk ikke var andet end huller og sprækker. Næste gang jeg møder Lille Svend, dukkede en gut op på en trehjulet ladcykel med et bjerg af store tøjsække.

– Det er til dig, John. Kig engang. Jeg åbnede en sæk, pragtfulde nye fedtlæderstøvler med den næsten uopslidelige, vandtætte bjørnelædersål, og i næste sæk var solide sko.

- Det er til dig, John, tror du, at du kan finde et par, der passer?
- Hvor har du stjålet dem? Min fidus. De har ikke flere på lager.
- Lille Svend havde med Vanløsegruppen holdt hele skofabrikken Vedela op, for at jeg kunne få varme og tørre fødder. Dansk arbejde har altid leveret det bedste af det bedste til eksport, og dette arbejde for tyskerne var prima, prima. Tyskerne kæmpede ved fronterne med dansk bjørnelæder under fødderne, og danskerne gik på pap. Værnemageren var tvunget til det, men tjente fedt på det.

APANAGE

Efter at have været illegal i tre-fire måneder fik jeg for første gang penge, omkring 30 kr. om måneden. Arbejderne på min læreplads lod hatten gå rundt, og selv mine fattige lærekammerater gav en skærv. Ellers nassede man på venlige mennesker. Indtil Bittens død havde jeg ingen problemer, hun var i lære som smørrebrødsjomfru. Men senere gik jeg ofte i seng med en meget slunken mave.

Lille Svend havde haft sit embede som fyldepennereparatør på Penol, en fyldepennefabrik i Gothersgade, også her samlede arbejderne ind, så han fik 90 kr. om måneden. Vi delte vore indkomster, og når vi havde gysser, festede vi på vor måske barnagtige måde – nemlig ved simpelthen at svælge og foræde os i studenterbrød, kringler og wienerbrødsstænger – vi vidste jo ikke, om vi levede i morgen. Vort ordsprog var:

Brug hvad du har nu, det er bedre end at ligge og ærgre sig med en femmer på lommen, hvis man er kørt over af en sporvogn. Efter Bittens død fik jeg logi hos en kogekone, som arbejdede for tyskerne på et hotel på Vesterbrogade.

En dag sagde hun: – Det her er da dumt, jeg står hele dagen og laver mad til prøjserne, og når jeg så kommer træt hjem, skal jeg begynde at lave mad til dig. Det er da nemmere, at du kommer ind og spiser på hotellet.

Først troede jeg, hun tog gas på mig, det kunne sgu' da kun være en joke. Jeg slog det hen, men hun pressede på, der var ingen problemer, det var lige ud ad landevejen. Hun måtte da være bindegale, der er da ikke noget levende væsen, der med overlæg frivilligt

stikker hånden i en hvepserede. – Hør nu her, jeg giver vagterne besked på, at min nevø kommer, og at de endelig må se efter din cykel, så den ikke bliver stjålet. Du må selvfølgelig ikke have noget på dig, frem for alt ikke nogen skyder. Du har ikke noget at være bange for, de er meget søde og rare alle sammen.

Bævende indfandt jeg mig, vagten tog imod mig, som om vi var gamle bekendte og gentog indtil hudløshed, idet han slog på geværkolben, at ingen ville slippe levende fra at stjæle min cykel.

Sandelig siger jeg eder, danskerne er dygtige folk, vi forstår at producere eksportvarer af høj kvalitet. Hun dyngede mad op, de lækreste retter af de dyreste madvarer, ting og sager, som jeg nok havde hørt om, men aldrig tidligere havde set.

Jeg åd, så jeg til sidst dårligt kunne stavre ud på lokummet. Om jeg efter flittige besøg tog på i vægt, ved jeg ikke, men efter nogen tid spurgte jeg hende, om hun havde set, hvor radmager Lille Svend var. Jeg forklarede, at han aldrig fik ordentlig mad, han var jo ikke andet end skind og ben. Kunne du ikke have en nevø mere, foreslog jeg. I de næste tre måneder spiste vi på skift.

I forbindelse med mit besøg i 1999 hos Mik fortæller denne:

– Jeg stod en dag inde i byen med Lille Svend. Jeg peb, for jeg havde ikke fået mad i flere dage, jeg var halvdød af sult. Den Lille siger så:

– Det er ikke noget problem, det klarer vi nemt, du kan bare gå med mig, så kan du æde dig syg i Danmarks bedste mad.

– Han førte mig nu ind i en gård bag et hotel, jeg tror, det var Savoy Hotel, op på et par skraldebøtter og op over et højt plankeværk. Det vrimlede med tyskere, men vi gik stille og roligt ned i en kælder med et kæmpestort køkken.

En trivelig kone kom og spurgte: »Hvad kunne de herrer tænke sig i dag? Som forret kan jeg anbefale...« Og hun remsede op.

Duften af mad og hendes lange opremsen fik mine tarme til at skringe, jeg blev bange, for det måtte kunne høres langt væk.

Vi spiste ikke, vi åd nærmest. I begyndelsen skovlede jeg bare den lækre mad ned, og på et tidspunkt kommer konen og siger: »Tag det roligt unge mand, du bliver jo syg og brækker det hele op igen, sådan som du vælter i dig«.

Da vi havde spist, dukkede direktøren op og gav os hver en fem stk.'s pakke cigaretter, det kunne man jo få dengang. Han havde kontor oppe på første sal, så han må have set os planke den. Ude igen, siger Lille Svend: »Nåh, hvad siger du så, er det ikke en fed fidus?«

Det er jo egentlig mærkeligt, der går 55 år, snakken falder helt tilfældigt på mad, og så dukker dette op. Nu kan jeg fortælle Mik, at denne fede fidus var min og kun min. Den Lille havde svigtet en klar aftale, for da jeg gav den videre til den Lille, havde jeg udtrykkeligt sagt, at fidusen var kun til ham, ingen andre.

– Du er jo så blødhjertet og blødpattet, sagde jeg, at man kan risikere, at du inviterer det halve København, og at de bare sidder og æder min mad.

Nå, men skide med det, han skal være tilgivet. Da vi nærmede os jul, kunne jeg godt mærke på Lille Svend, at der var noget, som trykkede.

– Er der noget galt? – Næ, nej, det var der såmænd ikke, men hvor skal du holde jul?

– Jeg skal spørge tante Nelly (vor kogekone), om hun vil have os. Hvordan hun bar sig ad med at stjæle Danmarks største og fedeste gås fra tyskerne og få den ud igennem vagterne, aner jeg ikke, men lækker var den, og på mine nethinder har jeg stadig billedet af Lille Svend, der ligger på sofaen med opknappede bukser og udspilet mave efter vores helt ukristelige ædegilde. Det blev Lille Svends sidste jul. I februar 1945 faldt han under en aktion, der skulle have været hans svendestykke, men endte i fiasko.

AKTIONEN MOD TANKSTELLE

Ved Vanløse Station havde tyskerne et af deres store hoveddepoter for benzin, kaldet Tankstelle. Der blev opbevaret benzin i to kæmpestore tanke dækket med jord.

Værnemagtssoldater bevæbnet med karabiner bevogtede depotet med ca. otte soldater fordelt i en vagtstue og på pladsen. I en nærliggende villa omkring 75 m borte lå vagtafløsningen. Lille Svend, Petter, Mik og jeg sonderede terrænet igennem længere tid, men Svend havde allerede planen klar. Allerede fra starten var det helt tydeligt for os, at vi skulle blande os uden om, han havde fod på det her.

Der blev afholdt flere møder, især husker jeg det sidste, han holdt med min gruppe, hvor rollerne blev fordelt; hvem gør hvad, hvordan og hvornår.

Unigheden mellem Lille Svend og mig kom klart frem. Jeg har altid haft stærke intuitive følelser af, om noget ville gå godt eller skidt. Derfor blev jeg ofte kritiseret og bebrejdet, når jeg tilsyneladende helt uden grund aflyste en aktion.

Tit kunne jeg ikke forklare hvorfor, men for mig var det vigtigste, at vi ikke mistede kammerater, vi havde mistet nok. Men jeg har altid fulgt min intuition, når det var muligt – uanset udsigterne til skidebatter og sure miner.

LILLE SVENDS PLAN

På gruppemødet prøvede jeg igen og igen på at snakke Lille Svend væk fra hans plan. Jeg ville have en ambulance holdende, for jeg kunne ikke se andet end, at som planen var, ville det koste og give os tab. Planen var følgende:

- 1) Vagtstuen skulle sprænges.
- 2) Vagten ud mod vejen forskanset bag en barrikade skulle holdes op.
- 3) Vagterne på pladsen skulle holdes op eller skydes ned.
- 4) Fra Vanløse Jernbanestations signaltårn skulle pladsen og resterne af vagtstuen dækkes, bestryges med rekylgevær for at give sprængningsholdet arbejdsro.

Langs Tankstalle var der til lejligheden parkeret en togstamme, hvorfra vore folk kunne dække pladsen og vagtstuen med maskinpistoler.

Tankstalle var et kæmpekiks. Jeg har aldrig og vil heller ikke nu spille bagklog. Det er for billigt bagefter at se i bakspejlet og stønne »hvad sagde jeg«. Det er ingen kritik eller bebrejdelse mod nogen for dette kæmpekiks. Jeg beskriver dette først og fremmest for min egen skyld og for at få nogle af de små detaljer med, som var vor hverdag og en del af vore problemer og svagheder – og som kostede kammeraters liv. Men denne fiasko understreger desværre kun politikernes og »modstandsbevægelsens« militære ledes forbryderiske bestræbelser på at udslette de aktive sabotører ved bl.a. Brigadens landsætning. De kendte vore begrænsninger.

Jeg kom ikke kun frem med mine indvendinger på mødet, men hver gang jeg havde mulighed derfor. Jeg påpegede bl.a., at der var alt for mange folk:

– Lille Svend, du kan udføre aktionen alene med dine egne folk. Dem kender du. De fremmede kender du intet til, efter mit øjemål er de nybegyndere og ikke mange bøtter værd. At få tingene til at klappe mellem så mange aktører er noget nær umuligt.

Et koordinerende møde, hvor de fremmede var mødt frem, blev holdt i en spejderhytte, og da havde jeg givet op. Tingene måtte nu gå sin skæve gang. På mødet mælede jeg ikke et ord, men efter mødet opsøgte jeg Blik, som var rekylgeværskytten. Jeg gennemgik endnu en gang meget nøje med ham, hvor afhængige kammeraterne var af, hvordan han løste sin opgave, og jeg udspurgte ham, om han havde ammunition nok:

– Du skal ikke spare, bare køør løs, du kan få af mig, hvis du mangler. Han havde aftjent sin værnepligt i en rekylgeværgruppe. På et forudgående gruppemøde havde vi fordelt rollerne imellem os. Igen og igen stavede jeg, skar ud i pap og bøjede i neon, at den vagt skulle slagtes.

Er han kun såret, ryger den første af os, der skal ind. I skal ikke påtage jer det, hvis I ikke kan gennemføre det. To påtog sig at skyde vagten ned på klodshold, den ene var en habil jæger.

På den afstand skulle det være komplet umuligt at misse.

En tredje skulle smide en håndbombe over på liget, uanset hvor død han så ud til at være. Det var betingelserne og en klar aftale, uden denne aftale var jeg blevet hjemme.

Niels spurgte: – Hvor meget giver du vagtstuen, John?

– 12 kg, men hvis jeg kan slæbe 15 kg, får den det.

– Hvad med vagten ud mod gaden, vil du holde ham op?

– Nej, man kan ikke holde en tysk vagtpost op? Falder liget bag barrikaden, smider vi mindst en håndbombe ind for at være sikre på at få gratis adgangsbillet uden problemer.

AKTIONSFORLØBET SET MED MINE ØJNE

Med en stige, som Lille Svend og jeg havde anbragt i nærheden dagen før, kravlede jeg i det første spæde dagslys op på vagtstuen tag og mavede mig hen bag skorstenen. Taget var dækket med tagpap, og jeg kunne tydeligt høre soldaterne nedeunder, der rumsterede ved kakkelovnen; det var nemlig koldt, det frøs vel omkring 12-15 grader. Bomben blev tændt, 12 sekunder er ikke meget, lunten lyste, jeg spejdede ned på pladsen, men i den stilling, jeg indtog, så jeg intet.

Tilbage på maven, fumler, famler – hvor i Helvede er stigen – lunten var på vej ned i papkassen, det var ved at være tid, jeg lod mig falde, ramte stigen, fyldte lungerne med luft og skreg. Det bragede, fortunlet kom jeg til mig selv nede på jorden mellem murbrokker og træstumper, børstede det værste støv af, har bevaret hørelsen, fandt »fru Madsen« og løb i virvaret ud på gaden. Maskinpistoler glammede, og noget fremme så jeg mundingsilden fra kammeraterne. Leo stod som aftalt med sin håndbombe, men han var helt paralyseret:

– Smid den for Helvede! råbte jeg, men intet skete.

Jeg løb hen til ham, skubbede og ruskede i ham og gentog:

– Smid den! Det endte med, at jeg flåede den ud af hånden på ham og smed den ind bag barrikaden. Så forsøgte vi ikke én, men flere gange at trænge ind gennem porten, men hver gang åbnedes en morderisk ild. Vi kunne se nedslagene i brostenene fra kuglerne, der faldt så tæt, at ingen kunne slippe levende igennem.

– Hvem Fanden er det, der skyder på os? Tyskerne havde jo ikke maskinpistoler.

Jeg smed mig bag barrikaden, satte min skihue på munden af maskinpistolen, og smed lidt håndbomber og håndgranater over mod den tidligere vagtstue, da Brandt og Tom dukkede op slæbende Lille Svend i benene med ansigtet mod jorden. Vi lagde ham tværs over bagagebæreren på en cykel og løb bort med ham.

Pludselig så jeg et hoved dukke op med tysk stålhelm på, og lige idet jeg skulle fyre, opdagede jeg, at idioten var en vore egne, én af de fremmede. Efter omkring 500 meter, hvor Lille Svend hele tiden gav nogle hæslige lyde fra sig (rallen), fik vi fat i en vogn.

Vi fik ham op i førerhuset, og med Teddy som chauffør gik det til Bispebjerg Hospital. Da de holdt i porten, røg de store porte i bag dem – i næsten samme sekund, som de havde afgivet kodeordet. Portører sprang med bårer og Lille Svend var væk. Teddy fik besked på at køre bort gennem en port bag hospitalet.

En ubehagelig rapport

Senere på dagen mødtes Ib og jeg med Brandt og Aksel (en leder et trin over Brandt) – hans navn var Svend Schippers. Brandt forsøgte ikke på nogen måde at skjule sin sorg og bevægelse.

– John, hvorfor kom du ikke ind på pladsen med dine folk? spurgte Brandt (underforstået, at så var Lille Svend nok ikke blevet dræbt).

Jeg gjorde rede for den ild, der var åbnet mod os, at det havde været det rene selvmord at forsøge at trænge ind. Yderligere forklarede jeg ham, at vi var kravlet ind bag barrikaden og havde anbragt en skihue på en maskinpistol for på den måde at signalere til vore folk, hvem vi var. Kort efter var Brandt jo selv dukket op, og hertil indvendte han:

– Jamen, os skød de jo ikke på. – Nej, for det var ikke tyskere, der skød. Ingen af dem havde maskinpistoler, de havde »kun« karabiner. Vore folk har kunnet se jer løbe fra tanken med Lille Svend og dermed vidste de, hvem I var. Den plan Lille Svend har gennemgået med os, har nogen lavet om på, uden at vi har fået besked. Han er skudt af vore egne folk, enten ved et vådeskud, eller fordi man har lavet om på planen.

Dette var og er stadig min opfattelse. Jeg har ikke ladet den komme frem offentligt trods mange nærgående spørgsmål. Men for mig er det kendsgerningerne, også selv om det i de mange år, der er gået, gav og stadig giver megen bitterhed os kammerater imellem. Den mundtlige rapport, jeg afgav to-tre timer senere, er aldrig blevet anfægtet.

Lille Svend havde ambitioner, og dette skulle være hans svendestykke. Derfor er det mere end sandsynligt, at han har ladet sig manipulere af andre med endnu større ambitioner.

Og derfor ændrede man den oprindelige plan til noget, der skulle minde om eller ligne et af marskal Titos partisanangreb i Jugoslavien.

Et foto af flere af Bopas ledere – men uden Lille Svend – stående bøjet over en model af Tankstelle, som jeg aldrig har set, indikerer, at flere kokke var kommet ind i billedet.

Mistanken forøges kun af, at Uffe var babysitter for en fotograf, der skulle filme aktionen. En af folkene, hvis rolle min gruppe ingen information havde om, havde parkeret sin cykel få meter fra stedet, hvor vi skulle skyde vagtposten ned. Hvorfor? Han har måske gjort vagten unødigt mistænksom.

Ud over måske at være den indirekte årsag til, at vagten kun blev såret, løb han en risiko for at blive skudt ned, hvis han var i vejen, når vi gik i gang.

Mine egne folk svigtede en aftale, og barndomsvennen Leo smed jeg ud af Bopa. Havde jeg dengang vidst, at de to maskinpistol-skytter kun havde udført deres arbejde halvt, havde jeg også smidt dem ud. Min barndomsven tilgav mig aldrig, og det forstår jeg. Jeg burde senere have bedt ham forklare, hvorfor han ikke smed håndbomben, som aftalt.

Forklaringen kan være den simple, at han så vagten løbe bort og derfor skønnede, at det var omsonst. De andre ledere svigtede også, ingen tvivl om det. De folk, der pløkkede Lille Svend, og som skød på os, var mangelfuldt instrueret eller værre endnu.

Nogen har måske ikke stolet på, at min gruppe slog vagten ihjel, som jeg havde sagt, at vi ville, og derfor givet dem en instruks, stik imod planen, nemlig at beskyde vagtposten, hvilket betød, at vi lå i krydsild.

Uffe fortæller i sin bog »En sabotørs erindringer« og i et radio-interview på sin måde om Tankstelle, og jeg er flere gange blevet spurgt, om jeg opfatter hans fremstilling som korrekt. Diplomatisch er jeg veget uden om et klart svar.

I dag kan jeg kun sige, at jeg altid har været overbevist om, at Uffes fremstilling helt og fuldt giver et godt billede af disse aktører, og at disse nærmest var paniske.

Dette er skrevet uden bitterhed og skal ikke opfattes som en klandring af nogen af de overlevende kammerater. Det var en krig uden mening på ulige vilkår. 54 år efter Tankstelle har jeg fundet et gammel falmet udklip fra det illegale Land og Folk frem, og lad det stå som en afrunding af mine mange beretninger om Lille

Svend, der alt andet lige står for mig som den typiske repræsentant for Bopa:

»Patriot faldet

En af Danmarks ypperste Frihedskæmpere er faldet. Svend kaldtes han af sine Kammerater, for hvem han var det store Ideal. I rigt Mål ejede han Egenskaber, som gjorde ham vellidt af alle, han kom i Berøring med, thi altid var han jævn og ligefrem og aldrig imponeret af sine egne Bedrifter. Et Mandfolk var han, og hans Mod, Punktlighed og Organisationsevne forenet med en sjælden Ildhu prægede ham, lige til han faldt på sin sidste Aktion for den Sag, han elskede og satte højest af Alt. Et smerteligt Tab er påført hans Kammerater.

Æret være hans Minde.«

EFTERRATIONALISERING 60 ÅR SENERE

– Efter mit øjemål kan det ikke have været tyskerne, der skød Lillemanden, for de havde ingen maskinpistoler. Kan det have været et vådeskud? Lille Svend var ramt af en salve i brystet, og de, der skød på os ved porten, var ikke tyskere, det var vore egne, siger jeg til Mik, som fortæller:

– Sammen med Lille Svend, Petter og Kurt spejdede jeg ind, vi ventede på braget fra vagtstuen.

Det var hundekoldt, der var ikke en tysker på pladsen, den lå øde hen. Vi plankede den i samme øjeblik, som eksplosionen kom.

Maskinpistolerne lød ude fra vejen, og vi så vagten slæbe sig ind bag et skur, hvor han gemte sig. Ham så vi ikke mere til. Pludselig sank Lille Svend sammen, han var ramt i brystet af en maskinpistolsalve. – Af hvem? – Det er et godt spørgsmål, John?

Tyskerne havde jo ikke maskinpistoler. Hans frakke var fuldstændigt gennemhullet. Tyskerne løsnede ikke så meget som ét skud.

Så vidt Mik. Uffe bekræfter Miks beretning. Fra loftsvinduet havde Uffe, det bedste overblik. Uffe så ingen mundingsild fra vagtstuen.

Jeg har fået lige så mange divergerende vidneudsagn som antallet af kammerater, jeg har interviewet.

Et er for mig sikkert: Lille Svend blev ikke pløkket med en Mauser karabin, for så ville jeg have bemærket skudhuller i ryggen på hans vindjakke, da vi løb bort med ham. En karabin ville på den korte afstand være gået ret igennem. Derfor han blev ramt af vore egne.

Børge Brandts rapport fra Tankstalle

Afskrift fra DKP og Frihedskampen, hæfte 34, side 264:

»Hele Omraadet blev under Aktionen afspærret af vore Grupper. Ved hver Indførselsvej var der placeret Dækningsgrupper i Syd, Nord, Øst og Vest.

Telefonsystemet i Kvarteret blev sat ud af Funktion. Jernbanestationen blev besat, og fra Blokposten blev alle Tog holdt borte. Angrebet skulle aabnes på Slaget 7.15 ved at en 5 kg Bombe, som af en af Angrebsgrupperne var anbragt på Vagtstuens Tag (Toetages Hus), blev bragt til at eksplodere.

Saa snart Braget lød, aabnede vi fra alle Sider en heftig Ild mod Vagtstuen. Skildvagten uden for og den Vagthavende Officer i Forhuset blev straks dræbt. De øvrige Soldater optog Forsvaret, og der opstod en heftig Ildkamp, som varede næsten 15 Minutter. Gruppen, der skulle være trængt gennem Porten, for med Håndbomber at nedkæmpe Vagtstuen, formåede ikke at trænge frem, da Porten ustandselig blev bestrøget.

Da det mod Forventning viste sig umuligt hurtigt at lamme Vagtstuen (der var godt barrikaderet), måtte Sprængningsgruppen – under Ledelse af Lille Sven – forsøge at trænge frem til Tankene, mens vi andre dækkede med meget kraftig Ild fra Rekylgæværer og Maskinpistoler.

Midt under Kampen blev Lille Sven ramt. Vi var på det tidspunkt ikke klar over, at han var død i næsten samme øjeblik. Sprængningen skulde have været en Seriesprængning med Cordtexforbindelse; men da Sven faldt, og Vagtstuen aabenbart stadig var kampdygtig, gav jeg Ordre til at tænde Bomberne enkeltvis og til Retræte.

Vi haabede at kunde redde Svens Liv og gjorde et stort Arbejde for at faa ham transporteret ud. For at komme ud maatte vi passere Vagtstuen over en Afstand paa 20 m, hvor der overhovedet ingen Dækning fandtes.

I Bil blev han bragt til Hospitalet og derfra til Retsmedicinsk Institut. En Episode umiddelbart efter Tændingen kunne let have kostet endnu en kammerat livet. Da Mick – der hørte til Sprængningsgruppen – var kommet godt væk efter Tændingen, opdagede han, at 2 af Lunterne ikke fængede. Han vendte om for at få dem tændt, men inden han naaede frem, detonerede de andre Bomber, og han blev slynget til Jorden. I 10 minutter laa han bevidstløs. Da han vaagnede op, løb der tyske soldater rundt. Han tog sin Maskinpistol og klatrede op paa Banelegemet. Her blev han opdaget af to Tyskere, som optog Forfølgelsen af ham. Hans Maskinpistol virkede ikke, saa han tog flugten langs Banelinien. Ved Peder Bangsvejens Station slap han bort. Tankene blev ikke helt ødelagt – den reddede Benzin er af Tyskerne ført bort under drabelig Eskorte. Det er meget morsomt konstateret, at Sommerpatruljer (Sommerkorpset var sabotagevagter rekrutteret fra Frikorps Danmark. Aa.S.) paa Vej mod Vanløse gjorde alt, hvad de kunde for ikke at naa frem – hvilket ogsaa lykkedes for dem. I alt deltog ca. 50 Mand i Aktionen, alle bevæbnet med Maskinpistoler, Haandbomber og andre svære Vaaben. Der blev udvekslet mellem 2 og 3 Tusind Skud – det er den haardeste Ildkamp, vi endnu har været ude for.

Signeret Brandt«

Afskrift slut.

En rapport eller lignende foreligger ikke fra Svend Schippers (Aksel). Trods det, at denne beskæftigede mig som chauffør i fem år, drøftede vi aldrig Tankstalle med ét ord. Mindet om tabet af Lille Svend og fiaskoen har nok været for smertefuldt.

Med Bopas mere end 1000 fabriks sabotager og andre aktioner er Tankstalle og aktionen i Brøndbyøster et klart, entydigt vidnesbyrd om organisationens begrænsning i militær forstand.

Dette sætter forræderiet fra de ledende politikere og officerers side mod sabotørerne, f.eks. ved den skæve våbenfordeling og ved Brigadens Landsætning, i det rette lys.

Derfor har jeg berettet – og kun derfor.